

**ปัจจัยที่มีผลต่อการตอบโต้เหตุอัคคีภัยของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี**

**Factors Influencing the Fire Response Performance of Security Guards
at Ubon Ratchathani University**

จิตตรา โอสถศรี และกติกา สระมณีอินทร์*

ภาควิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี จ.อุบลราชธานี 34190

*Email : katika.s@ubu.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ และความสามารถในการตอบโต้เหตุอัคคีภัยของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี โดยใช้การวัดความรู้ด้านการตอบโต้เหตุอัคคีภัย และความสามารถในการตอบโต้เหตุอัคคีภัย ด้วยแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า คะแนนในด้านความรู้ด้านการตอบโต้เหตุอัคคีภัย จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 95 คน อยู่ในระดับดีมาก เช่นเดียวกับความสามารถด้านการตอบโต้เหตุอัคคีภัย โดยที่ระดับความรู้ และความสามารถในการตอบโต้เหตุอัคคีภัย ไม่มีความสัมพันธ์กับ เพศ อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน ประสบการณ์ในการฝึกอบรมและฝึกซ้อมการป้องกันและระงับเหตุอัคคีภัยที่ผ่านมา แต่มีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษาของเจ้าหน้าที่ความปลอดภัย อย่างมีนัยสำคัญ โดยผู้ที่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาจะมีคะแนนอยู่ในเกณฑ์น้อยที่สุด รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และปริญญาตรี ตามลำดับ ซึ่งเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ส่วนใหญ่จะมีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ดังนั้นการให้ความสำคัญในการอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่กลุ่มนี้จึงมีความจำเป็น อย่างไรก็ตาม จากการสัมภาษณ์พบว่า เนื่องจากลักษณะการทำงานและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยมีความแตกต่างกัน บางคนไม่เคยประสบเหตุอัคคีภัยเลย จึงอาจจะเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ความรู้ และความสามารถในการระงับเหตุอัคคีภัยต่างกัน ทั้งที่กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเคยผ่านการฝึกอบรมและฝึกซ้อมการป้องกันและระงับเหตุอัคคีภัยมาแล้ว ถ้าไม่ได้ปฏิบัติก็จะลืมขั้นตอนการตอบโต้ได้ ดังนั้นจึงเสนอแนะให้เพิ่มความถี่ในการจัดฝึกอบรม และให้ความสำคัญในการให้ความรู้เกี่ยวกับอัคคีภัยและความสามารถในการระงับเหตุอัคคีภัยเบื้องต้นให้กับเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยที่ปฏิบัติงานในทุก ๆ พื้นที่ปฏิบัติการในมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดอัคคีภัย เช่น โรงอาหาร อาคารปฏิบัติการ หอพัก เป็นต้น

คำสำคัญ : ความรู้และความสามารถด้านการตอบโต้เหตุอัคคีภัย เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

Abstract

This study aimed to identify the factors that contribute to fire response knowledge and performance of security guards at Ubon Ratchathani University. Specific assessments were used to score their fire response knowledge and performance. The results from ninety-five security guards indicated that their fire response knowledge and performance were at advanced level. The results of correlational analysis showed that there was no significant correlation between the level of their knowledge and performance and their sex, age, work experience, fire training and previous experience of fire drills. However, the study did show that there was a significant positive correlation between their level of education and their knowledge and performance. Furthermore,

during the interviews, security officers were asked to indicate any factors that affected their fire response knowledge and performance. The majority of participants commented that, firstly, since they were assigned to work in different areas and duties, they had no chance to counter fire incidents. Secondly, although they had undertaken fire training, most of them could not remember any of it. This study advises that the University should provide additional training courses for security officers. Regular practice of firefighting and fire drills are needed to ensure that security officers can effectively respond to any fire incidents that might occur. This is particularly important for those employees who work in high risk locations such as canteens, laboratories and dormitories.

Keywords : fire response knowledge and performance; security guards at Ubon Ratchathani University

บทนำ

เหตุอัคคีภัยนับเป็นภัยที่เกิดขึ้นได้บ่อย และมักจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต และทรัพย์สินอย่างมหาศาล อีกทั้งยังสามารถลุกลามไปยังพื้นที่รอบข้างได้ หากไม่สามารถควบคุมเหตุอัคคีภัยนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากข้อมูลสถานการณ์อัคคีภัยในประเทศไทย จากระบบฐานข้อมูล และคุณภาพชีวิตสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในช่วงปี พ.ศ. 2532 - 2556 พบว่าสถิติการเกิดอัคคีภัยที่เกิดขึ้นในประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และมีมูลค่าความเสียหายเพิ่มขึ้นทุกปี [1] การจัดทำมาตรการป้องกันและระงับเหตุอัคคีภัย รวมถึงการฝึกอบรมหรือให้ความรู้ด้านการตอบโต้เหตุฉุกเฉินให้แก่ประชาชน หรือบุคลากรในพื้นที่จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากในปัจจุบัน

เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยที่ปฏิบัติหน้าที่ภายในอาคารถือเป็นบุคคลซึ่งคนส่วนใหญ่มักจะเข้าไปขอความช่วยเหลือ เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน ดังนั้นนอกจากความรู้ และความสามารถในการระงับเหตุฉุกเฉินทั่วไป เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยต้องมีความรู้ และสามารถป้องกัน และระงับเหตุอัคคีภัยด้วย แต่หากเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยไม่มีความรู้ หรือไม่สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการตอบโต้เหตุอัคคีภัยมาใช้ได้ ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเกิดเหตุอัคคีภัยก็จะมีผลมากขึ้นตามไปด้วย จากการศึกษาข้อมูลพฤติกรรมของคนในเหตุเพลิงไหม้ของสมาคมเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานจังหวัดสมุทรปราการ

พบว่า เมื่อมีเหตุเพลิงไหม้เกิดขึ้นคนทั่วไปจะแสดงพฤติกรรม หรือ นิสัยออกมาเพื่อตอบสนองกับสถานการณ์เพลิงไหม้ในการเอาตัวรอดและรับมืออย่างมีประสิทธิภาพเพื่อลดผลกระทบที่เกิดขึ้น แต่บางคนก็จะเกิดความตกใจจนไม่สามารถควบคุมสติตัวเองได้ ทำให้มองข้ามความปลอดภัยของตัวเอง พฤติกรรมเหล่านี้มักเกิดจากปัจจัยหลายอย่าง ส่งผลให้การตอบโต้เหตุอัคคีภัยของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกันออกไป [2] ความรู้และความสามารถในการป้องกันและระงับเหตุอัคคีภัยของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก แต่ระดับความรู้และความสามารถในการป้องกันและระงับเหตุของแต่ละบุคคลมักจะมีแตกต่างกันทำให้เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยบางคนไม่สามารถระงับเหตุอัคคีภัยได้ถึงแม้จะถูกฝึกซ้อมมาในรูปแบบเดียวกัน การศึกษาในครั้งนี้จึงต้องการศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้ระดับความรู้ และความสามารถในการป้องกัน และระงับเหตุอัคคีภัยของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยแตกต่างกัน โดยจะศึกษาบุคลากรที่เป็นเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยภายในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

วัตถุประสงค์และวิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ซึ่งเมื่อทำการเปรียบเทียบจำนวนประชากรเพื่อหาจำนวน

ตัวอย่างจากสูตรการคำนวณของเครซีและมอร์แกน และกำหนดให้สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร เท่ากับ 0.5 ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และระดับความเชื่อมั่น 95% ประชากรเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานีทั้งหมด จำนวน 124 คน จะคำนวณได้จำนวนตัวอย่างจำนวน 95 คน ดังนี้

$$n = \frac{X^2 Np(1-p)}{e^2 (N-1) + X^2 p(1-p)} \quad (1.1)$$

เมื่อ n คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N คือ ขนาดของประชากร
 p คือ สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร
 e คือ ระดับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้
 X^2 คือ ค่าไคน์สแควร์ที่ df เท่ากับ 1 และระดับความความเชื่อมั่น 95%

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล สัมภาษณ์แบบบูรณาการความรู้เรื่องอัคคีภัยของคู่สนทนา เพื่อค้นหาบริบทของการเกิดความรู้ และความสามารถในการตอบโต้เหตุอัคคีภัย และใช้แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน การอบรมและการฝึกซ้อมด้านอัคคีภัย พร้อมทั้งแบบสอบถามความรู้ด้านการตอบโต้เหตุอัคคีภัย จำนวน 15 ข้อ คิดเป็น 15 คะแนน [3] และแบบสอบถามความสามารถในการตอบโต้เหตุอัคคีภัย

จำนวน 15 ข้อ คิดเป็น 15 คะแนน [4] แบ่งระดับของคะแนนของทั้ง 2 ส่วน ออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ คะแนน 0 - 7 อยู่ในระดับน้อย, 7 - 10 อยู่ในระดับปานกลาง, 10 - 12 อยู่ในระดับดี, 12 - 15 อยู่ในระดับดีมาก

3. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ด้วยสถิติ Chi-Square Test ด้วยโปรแกรม SPSS

ผลการวิจัย

ผลจากแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน การอบรมและการฝึกซ้อมด้านอัคคีภัย ได้ข้อมูลแสดงใน Table 1 เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยภายในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานีส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 40-50 ปี จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีประสบการณ์ในการทำงาน 1-5 ปี ผ่านการอบรม และฝึกซ้อมการป้องกันและระงับเหตุอัคคีภัยมาแล้ว

จากการตอบแบบสอบถามเพื่อวัดระดับความรู้ด้านการตอบโต้เหตุอัคคีภัยของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 95 คน พบว่ามีระดับความรู้เกี่ยวกับการตอบโต้เหตุอัคคีภัย อยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 6.32 ระดับปานกลาง ร้อยละ 15.70 ระดับดี ร้อยละ 32.63 และระดับดีมาก ร้อยละ 45.26 ส่วนระดับความสามารถด้านการตอบโต้เหตุอัคคีภัยของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า อยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 2.11 ระดับปานกลาง ร้อยละ 31.58 ระดับดี ร้อยละ 21.05 และระดับดีมาก ร้อยละ 45.26 ดังแสดงใน Table 1 และ 2 ตามลำดับ

Table 1 Subjects' personal data

Factors	N	percentage
Sex	95	100
Male	85	89.47
Female	10	10.53
Age		
≤ 20	1	1.05
20-30	17	17.89
30-40	30	31.58
40-50	34	35.79
50-60	13	13.68

Factors	N	percentage
Educational level		
Elementary school	28	29.47
Middle school	43	45.26
High school	23	24.21
Bachelor degree	1	1.05
Work experiences		
<1 year	4	4.21
1 – 5 years	40	42.11
5 – 10 years	39	41.05
>10 years	12	12.63
Previous involvement in firefighting training courses		
Yes	90	94.74
No	5	5.26
Previous involvement in fire drills		
Yes	90	94.74
No	5	5.26

Table 2. p-value of correlational analysis

Parameters	Knowledge of firefighting	Ability of firefighting
sex	0.744	0.488
age	0.33	0.506
Educational level	0.028*	0.172
Work experiences	0.542	0.649
Previous involvement in firefighting training courses/ fire drills	0.176	0.159

*p-value < 0.05

จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดย Chi-Square test เพื่อทดสอบว่าปัจจัยทั้ง 5 อย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ประสบการณ์ในการเข้าร่วมอบรมการดับเพลิง และประสบการณ์ในการฝึกซ้อมการป้องกันและระงับเหตุอัคคีภัย นั้นมีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ด้านการตอบโต้เหตุอัคคีภัย และระดับความสามารถในการตอบโต้เหตุอัคคีภัยหรือไม่ ดังแสดงใน Table 2 พบว่าผู้ที่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา จะมีคะแนนอยู่ในระดับน้อย, ปานกลาง, มาก และมากที่สุดมีจำนวน 5, 14, 2 และ 7 คนตามลำดับ ผู้ที่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จะมีคะแนนอยู่ในระดับน้อย,

ปานกลาง, มาก และมากที่สุดมีจำนวน 3, 9, 9 และ 22 คนตามลำดับ ผู้ที่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จะมีคะแนนอยู่ในระดับน้อย, ปานกลาง, มาก และมากที่สุดมีจำนวน 2, 5, 3 และ 13 คนตามลำดับ และผู้ที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีซึ่งมีจำนวน 1 คน มีระดับคะแนนจัดอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่า p-value เท่ากับ 0.028 นั้นหมายถึง ระดับการศึกษา มีผลต่อระดับความรู้ด้านการตอบโต้เหตุอัคคีภัยของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย แต่ไม่มีปัจจัยที่ทำให้ค่าคะแนนด้านความสามารถในการตอบโต้เหตุอัคคีภัยมีความแตกต่างกัน

สรุปและเสนอแนะ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ และความสามารถในการตอบโต้เหตุอัคคีภัยของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี โดยการศึกษาครั้งนี้ระบุปัจจัยที่ต้องการศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน การอบรมและการฝึกซ้อมด้านอัคคีภัย จากการสอบถาม ข้อมูลเบื้องต้นจากสำนักงานรักษาความปลอดภัยและสวัสดิภาพบุคลากร มหาวิทยาลัยอุบลราชธานีพบว่า หน่วยงานรักษาความปลอดภัยประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ งานจราจร งานป้องกันและตรวจตรา งานบรรเทาสาธารณภัย และงานศูนย์วิทยุแม่ข่ายสื่อสารประจำสำนักงาน โดยเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยทุกคนจะได้รับการฝึกอบรมความรู้ด้านการป้องกันและระงับเหตุอัคคีภัย พร้อมทั้งฝึกซ้อมการระงับเหตุอัคคีภัยในสถานการณ์เหตุเพลิงไหม้ที่จำลองขึ้นเป็นประจำทุกปี รวมทั้งยังมีการฝึกอบรมความปลอดภัยในด้านต่าง ๆ เช่น งานจราจร งานบรรเทาสาธารณภัย เป็นต้น การบริหารหน่วยงานรักษาความปลอดภัยนั้น ได้กำหนดให้กลุ่มหลักที่จะทำหน้าที่เป็นทีมดับเพลิง คือ เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นสายตรวจ ซึ่งกลุ่มนี้จะมีการซ้อมการดับเพลิงอยู่เสมอ อีกทั้งยังมีหน้าที่ช่วยเหลือเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินในชุมชนใกล้เคียงด้วย ส่วนเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยในฝ่ายอื่น ๆ ก็จะได้รับ การฝึกอบรมเช่นกัน แต่จะเป็นการฝึกอบรมการดับเพลิงขั้นต้นเท่านั้น เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยจากทั้งหมด 95 คน อายุตั้งแต่ 20-60 ปี จากการสอบถามข้อมูลจากเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยเพิ่มเติม พบว่า ระดับอายุที่แตกต่างกันของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี เป็นปัจจัยหนึ่งในการจัดงาน หรือจัดหน้าที่ให้กับเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย โดยผู้ที่มีอายุระหว่าง 20-40 ปี ส่วนใหญ่มักจะมีหน้าที่ประจำตามจุดตรวจ การจราจร เป็นทีมดับเพลิง เป็นสายตรวจ หรือประจำการ ณ ทางเข้า-ออก ของมหาวิทยาลัย เพราะเป็นบุคคลที่มีสภาวะร่างกายเหมาะสมกับงาน หากเกิดเหตุฉุกเฉินส่วนบุคคลที่มีอายุ 40-60 ปี จะได้รับหน้าที่ให้ดูแลบริเวณอาคารเรียน หรือ หอพัก เพราะบุคคลที่มี

อายุมาก ส่วนใหญ่มักจะมีประสบการณ์ในการทำงานมากเช่นกัน จึงคุ้นเคยกับผังอาคารนั้น ๆ และไม่ต้องเดินทางไปยังจุดอื่น ๆ จากข้อมูลส่วนบุคคล พบว่าเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ส่วนใหญ่จบการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผ่านการฝึกอบรม และฝึกซ้อมตอบโต้เหตุอัคคีภัยมาแล้ว เนื่องจากสำนักงานฝ่ายรักษาความปลอดภัย และสวัสดิภาพบุคลากร จัดให้มีการฝึกอบรม และฝึกซ้อมเหตุอัคคีภัยทุก ๆ ปี ในช่วงเดือน มิถุนายน - สิงหาคม

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อระดับความรู้ด้านการตอบโต้เหตุอัคคีภัยของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ระดับการศึกษา แต่ไม่พบว่า มีปัจจัยใดสัมพันธ์กับระดับความสามารถด้านการตอบโต้เหตุอัคคีภัย จากการตอบแบบสอบถามเพื่อวัดระดับความรู้ด้านการตอบโต้เหตุอัคคีภัยของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ร้อยละ 45 มีคะแนนอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อพบว่า ข้อคำถามที่เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยตอบผิดมากที่สุดคือ ข้อที่ 1 องค์กรประกอบสำคัญของการเกิดไฟ, ข้อ 3 สาเหตุที่ใช้น้ำมันในการดับไฟ, ข้อ 2 การควบคุมองค์ประกอบในการดับไฟ และข้อ 4 การแจ้งหน่วยงานภายนอกอาคารที่เกี่ยวข้องด้วยหมายเลขใด ตามลำดับ ซึ่งจากการสอบถามเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยที่ตอบแบบสอบถามเพิ่มเติม พบว่า ปกติแล้วในการอบรมการควบคุมและระงับเหตุอัคคีภัยของ แต่ละปี วิทยากรที่มาให้ความรู้มักจะทำกล่าวถึงรายละเอียดดังกล่าวอยู่เสมอ แต่เนื่องด้วยลักษณะการทำงานที่อาจจะไม่ได้นำความรู้นั้นมาใช้จึงทำให้จำไม่ได้ ดังตัวอย่างเช่น ข้อคำถามข้อที่ 4 มีคำถามว่า หากพบเหตุเพลิงไหม้ จะแจ้งหน่วยงานภายนอกอาคารที่เกี่ยวข้องด้วยหมายเลขใด ข้อคำถามนี้ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มักจะลังเลระหว่างตัวเลือก ที่ 2 หมายเลข 119 และตัวเลือกที่ 3 หมายเลข 199 ซึ่งคำตอบที่ถูกต้องคือ ตัวเลือกที่ 3 หมายเลข 199 เนื่องจากตัวเลขที่มีความคล้ายคลึงกัน ประกอบกับลักษณะการทำงานที่มีการสื่อสารโดยการใช้วิทยุสื่อสารภายในองค์แทนการสื่อสารโดยการใช้โทรศัพท์ เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินจะมีการแจ้งข้อมูลมายังแม่ข่ายวิทยุสื่อสาร จากนั้นผู้ควบคุมวิทยุแม่ข่ายจึงจะประสานงานกับ

หน่วยงานภายนอกอีกรอบ เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยที่ปฏิบัติหน้าที่ ณ จุดอื่น ๆ จึงไม่มีความคุ้นเคยกับหมายเลขต่าง ๆ ที่ใช้ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ผู้วิจัยจึงได้เสนอให้ติดตั้งเครื่องตรวจจับควันไว้ในบริเวณปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยทุกจุด

อีกหนึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการตอบแบบสอบถามของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย คือ หน้าที่ที่เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยได้รับมอบหมายให้กระทำในแต่ละจุด ซึ่งเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยที่มีหน้าที่ดูแลอาคารเรียน หอพัก จะมีหน้าที่เฉพาะการดูแลความปลอดภัย ความสงบเรียบร้อย ภายในบริเวณหอพักและบริเวณใกล้เคียงนั้น ส่วนเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยที่ปฏิบัติหน้าที่บริเวณประตูทางเข้า หรือสายตรวจมักจะมีการมอบหมายหน้าที่ในการช่วยเหลือเหตุสาธารณภัยต่าง ๆ ของประชาชนทั่ว ๆ ไป เช่น เหตุไฟไหม้ในชุมชน เป็นต้น ทำให้เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยที่ปฏิบัติหน้าที่บริเวณประตูทางเข้า-ออก และสายตรวจสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมและได้นำความรู้เหล่านั้นมาทบทวนและนำมาปฏิบัติได้มากกว่าเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยพื้นที่อื่น

ระดับความสามารถด้านการตอบโต้เหตุอัคคีภัยของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดีมาก แต่จะมีข้อที่มีคะแนนที่อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ คือ ข้อที่ 3 มีคำถามว่า ท่านสามารถดับเพลิงโดยการใช้สายฉีดน้ำดับเพลิงได้ในระดับใด พบว่ามีผู้ที่ตอบว่าสามารถทำได้ในระดับเล็กน้อยถึงร้อยละ 45.6 และข้อคำถามที่ 6 ถามว่า ท่านทราบว่าจะจุดรวมพลของอาคารอยู่ที่ใดของอาคาร ในข้อคำถามนี้มีผู้ที่ตอบว่าตอบแบบสอบถามในระดับน้อยร้อยละ 23.3 ซึ่งจากการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมพบว่าในการฝึกซ้อมการป้องกันและระงับเหตุอัคคีภัย จะมีการจัดแบ่งทีมที่มีหน้าที่เป็นทีมฉุกเฉินโดยเฉพาะอยู่แล้ว ดังนั้นผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นทีมฉุกเฉินจึงมักจะมีการฝึกฝนที่เข้มข้นมากกว่า และมีความถี่ในการซ้อมทีมฉุกเฉินมากกว่า ส่วนเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยที่ไม่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นทีมฉุกเฉินก็จะได้รับการฝึกซ้อมตามหลักสูตรการดับเพลิงขั้นต้น ซึ่งจะมีความถี่และความเข้มข้นในการฝึกน้อยกว่าและจากการศึกษา

ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามยังทราบอีกว่า ส่วนใหญ่แล้วทีมฉุกเฉินหรือทีมดับเพลิงซึ่งส่วนใหญ่ปฏิบัติหน้าที่เป็นสายตรวจมักจะได้รับมอบหมายหน้าที่ในการดูแลรักษาความสงบรอบ ๆ ทั้งใน และนอกมหาวิทยาลัยด้วย ทีมดับเพลิงจึงมีความคุ้นเคยและมีทักษะในการใช้อุปกรณ์ดับเพลิง และมีทักษะในการเอาชีวิตรอดจากเหตุอัคคีภัยมากกว่าเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยที่ปฏิบัติหน้าที่ในจุดอื่น ๆ ข้อเสนอแนะเบื้องต้นในงานวิจัยครั้งนี้จึงเสนอแนะให้เพิ่มความถี่ในการจัดฝึกอบรมและให้ความสำคัญในการให้ความรู้เกี่ยวกับอัคคีภัยและทักษะในการระงับเหตุอัคคีภัยเบื้องต้นให้กับเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยที่ปฏิบัติงานในทุก ๆ พื้นที่ สำหรับการศึกษเพิ่มเติมในครั้งต่อไปอาจต้องพิจารณาเพิ่มเติมข้อมูล ผลการศึกษาความรู้และความสามารถของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย โดยแบ่งเป็นกลุ่มงาน ซึ่งจะได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาบุคลากรด้านการรักษาความปลอดภัยได้อย่างเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- [1] Office of the National Economic and Social Development Board. 2015. **Information of Thailand Fire Incidents from 1989 - 2013** . Quality of Life Database. http://social.nesdb.go.th/SocialStat/StatReport_Final.html. Accessed 28 November 2015. (in Thai)
- [2] Safety Working Association, Samutprakarn. 2012. **human behavior in fire situations**. <http://www.samutprakarnsafety.com/forum.html>. Accessed 28 November 2015. (in Thai)
- [3] Chokchai Yimpong. 2006. **Knowledge of Fire Safety in High Building**. A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements for the Degree Master of Arts in City Research and Development Graduate School, Chandrakasem Rajabhat University. (in Thai)

[4] Somyos Pawanun. 2010. **The Test of Knowledge on fire prevention and human behavior in fire situations.** A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements for the Degree Master of Engineering in Fire Prevention Engineering. (*in Thai*)